

Thesis Title Consumption of Tourism in the World Heritage Site of Wat Phou
Champasak, Champasak Province, Lao PDR

Author Mr. Saengchanh Khoun-aphay

Degree Master of Arts (Sustainable Development)

Thesis Advisory Committee

Asst. Prof. Dr. Chusak Wittayapak   Advisor

Asst. Prof. Dr. Pinkaew Laungaramsri   Co-advisor

Abstract

This study is a case in the world heritage site of Wat Phou Champasak, Champasak province, Lao PDR and focused on consumption of tourism in this world heritage site. The aims of the study are: 1). to investigate the processes that Wat Phou Champasak has become tourist destination; also it becomes attractive to the tourists, 2). to examine the ways Wat Phou has been consumed or gazed by different tourists and 3). To explore the consumption of the tourists contributing to change in local human and cultural landscape.

Through various methods of data collection including participant observation, interview, and secondary data collected. This study found: firstly, the structures of Wat Phou have been the archaeological and historical architectures of ancient Khmer people. It was constructed in the end of 5th -12th centuries. Its characteristics; beside it consists of the archaeological and historical structures artistically; it has also become the sacred site of the Buddhist people. The characteristics mentioned are not enough to become the tourist destination. However, the tourists visiting this site also see the lifestyle of the local residents living around Wat Phou, which still based on the original style of Lao people. As a result, it can be integrated with the outstanding structures of Wat Phou and this site can attract outsiders as the tourists interested in seeing and it has become the tourist destination.

Secondly, this study expressed on the consumption or the gaze of the tourists in this site, which the tourists visiting consist of different types being from abroad and domestic included tour groups, backpackers, students, eco-tourists and ego-tourists and the types of those are Buddhist tourists and another as well. As a result, the consumption or gaze is different, which consist of both material and non-material. However, it found that tourists who consumed on both material and non-material belong to the Buddhist tourists and another just consumed the material structures. On the one hand, the tourists' consumption is also integrated with the local community consumed as well. Beside consume or gaze the outstanding structures of Wat Phou temple complex, they also consume the life style of the local community. However, the local residents welcome the tourists by producing the local identity such as local products, local food and the accommodations to supply those. Moreover, it also found that some of the tourists have fallen in love this site, which have settled down to spend the lives there.

Thirdly, the study also found the interactions of the hosts and the guests, which the interactions can be a source bringing the changes into the local community. Before declaring as the world heritage, the living condition of the local residents almost still based on agricultural work as the subsistence, the accommodations were still wooden and the local residents were still unemployed. However, after the declaring, it can attract the outsiders to visit increasingly, which the local community has faced with the influx of the outsiders more. This can be a source to stimulate those adapt themselves into the new situation taken place. The tourists visit the locale, they have consumed or gazed differently such as: tasting local food, gazing local products, joining some activities with the locals. In the same way, the locals have also found the ways to upgrade themselves being along with the new situation such as: trying to produce the local identity to supply to the tourists for bringing in the revenue, constructing the accommodations to welcome those. Many of the local residents receive more work to do.

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การบริโภครถท่องเที่ยวในเขตมรดกโลกวัดภูจำปาสัก แขวงจำปาสัก สปป. ลาว	
ผู้เขียน	นายแสงจันทร์ ขุนอภัย	
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาอย่างยั่งยืน)	
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูศักดิ์ วิทยากัก	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบริโภครถท่องเที่ยวในเขตมรดกโลกวัดภูจำปาสัก แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และมุ่งเน้นไปที่การบริโภครถท่องเที่ยว มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการที่วัดภูจำปาสัก ได้กลายเป็นมรดกโลกแหล่งการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดความสนใจให้กับนักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชม 2) ตรวจสอบวิธีการวัดภูจำปาสัก ถูกบริโภคหรือเยี่ยมชมโดยนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน 3) สำรวจการบริโภคของนักท่องเที่ยวที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชนท้องถิ่นและวัฒนธรรมในภูมิภาค

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์และข้อมูลทุติยภูมิที่เก็บรวบรวมได้ การศึกษาครั้งนี้พบว่า โครงสร้างของวัดภูจำปาสัก ที่เป็น โครงสร้างทางสถาปัตยกรรมแห่งโบราณคดีและประวัติศาสตร์ของชาวขอม สถานที่แห่งนี้ถูกสร้างขึ้นในปลายศตวรรษที่ 5-12 วัดภูจำปาสัก นอกจากประกอบด้วยโครงสร้างแห่งสถาปัตยกรรมทางด้านโบราณคดีและประวัติศาสตร์ ที่เต็มเปี่ยมด้วยศิลปะที่สวยงามแล้ว สถานที่ดังกล่าวยังได้กลายเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของชาวพุทธอีกด้วย ลักษณะดังกล่าวข้างบนยังไม่พอที่จะกลายเป็นแหล่งการท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมเท่านั้น อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมสถานที่แห่งนี้ยังได้เห็นวิถีชีวิตของชาวท้องถิ่นที่ อาศัยอยู่รอบวัดภูจำปาสัก ซึ่งยังอยู่ในรูปแบบเดิมของชาวลาว ซึ่งเป็นการผสมกลมกลืนกับ โครงสร้างที่โดดเด่นของวัดภู จำปาสัก และสถานที่แห่งนี้สามารถดึงดูดให้บุคคลภายนอกหรือนักท่องเที่ยวสนใจเข้าเที่ยวชม และกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวไปเที่ยวชมเพิ่มขึ้นในแต่ละปี

ประการที่สอง การศึกษาแสดงถึงการบริโภครหรือจ้องมองของนักท่องเที่ยวในสถานที่แห่งนี้ ซึ่งนักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชม ประกอบด้วยหลายประเภทที่แตกต่างกัน ทั้งภายในและต่างประเทศ ซึ่งมีทั้ง กลุ่มทัวร์ เบ็คแพคเกอร์ นักเรียน และยังมีประเภทอื่นอีกด้วย และรวมทั้งนักท่องเที่ยวชาวพุทธและศาสนาอื่น ฉะนั้น การบริโภครหรือการจ้องมองของนักท่องเที่ยวจึงมีความแตกต่างกันซึ่งประกอบด้วยวัตถุและไม่ใช่วัตถุ อย่างไรก็ตามการศึกษาพบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวที่บริโภครวัตถุและไม่ใช่วัตถุได้แก่นักท่องเที่ยวชาวพุทธ นักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆบริโภครเพียงแล้ววัตถุเท่านั้น ในด้านหนึ่งนั้นการบริโภครของนักท่องเที่ยวอยู่ที่สถานที่วัดกุ จาป่าสัก ยังได้ประสมกลมกลืนกับการบริโภครชุมชนท้องถิ่นอีกด้วย และการเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยว ผู้คนท้องถิ่นก็ได้ต้อนรับเป็นอย่างดี โดยการประดิษฐ์สร้างสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่นขึ้นเพื่อตอบสนองกับการบริโภครของนักท่องเที่ยวเช่นว่า ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นจำพวกอาหารพื้นเมืองและสถานที่พัก ยิ่งไปกว่านั้นการศึกษาครั้งนี้ยังพบอีกว่า มีนักท่องเที่ยวบางกลุ่มได้ตกหลุมรักในสถานที่แห่งนี้และก็ได้ตั้งถิ่นฐานเพื่อใช้ชีวิตในสถานที่แห่งนี้อีกด้วย

ประการสุดท้ายของการศึกษายังพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าบ้านและแขก ซึ่งปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวก็สามารถเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงในชุมชนท้องถิ่น ก่อนประกาศสถานที่แห่งนี้เป็นมรดกโลก ชีวิตการเป็นอยู่ของคนท้องถิ่น ส่วนมากก็ยังอาศัยการเกษตรเป็นหลัก สถานที่พักอาศัยก็ยังทำด้วยไม้เป็นส่วนมาก และผู้คนท้องถิ่นก็ว่างงานเยอะ อย่างไรก็ตามภายหลังการประกาศเป็นเขตมรดกโลกแล้วสถานที่แห่งนี้สามารถดึงดูดผู้คนภายนอกมาเยี่ยมชมเพิ่มขึ้นอย่างมากเมื่อเทียบกับอดีต ปัญหาดังกล่าวนี้ทำให้ชุมชนท้องถิ่นได้พบปะกับผู้คนภายนอกมากขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุให้ผู้คนเหล่านั้นปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆที่เกิดขึ้น นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมสถานที่แห่งนี้ก็ได้มีมุมมองแห่งการบริโภครหรือจ้องมองที่แตกต่างกันเช่น การชิมรสอาหารท้องถิ่น การจ้องมองผลิตภัณฑ์ หรือร่วมสังสรรค์กิจกรรมกับคนท้องถิ่น และในทำนองเดียวกันชาวบ้านก็ได้ค้นหาวิถีทางเพื่อพัฒนาตนเองหรือปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์เช่นว่า พยายามประดิษฐ์สิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่นเพื่อสนองแก่การบริโภครของนักท่องเที่ยวและเป็นการนำรายได้แก่ครอบครัว สร้างสถานที่พักเพื่อรับรองแก่นักท่องเที่ยวและผู้คนหลายๆกลุ่มก็ยังได้งานทำเพิ่มอีกด้วย